

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ДОСВІД ЕСТОНІЇ⁵

к.е.н., доц. Люльов О.В.

к.е.н, старший викладач, Пимоненко Т.В.

студентка ННІ ФЕМ Богомолова К.В.,

кафедри економіки,

підприємництва та бізнес-адміністрування

Сумський державний університет

У статті проаналізовано євроінтеграційний досвід Естонії. Так, авторами було проаналізовано темпи росту валового внутрішнього продукту (ВВП), як одного з основних індикаторів глобального індексу конкурентоспроможності (ГІК), Естонії та України до початку євроінтеграційних процесів та після. Було систематизовано досвід естонського уряду щодо виведення країни з кризового стану. При цьому було сформовано відповідні рекомендації для національної економіки

Стрімкий розвиток економіки країн-світових лідерів, трансформаційні процеси у розвиваючих країнах зумовлює посилення конкуренції на світовій арені. При цьому зазначимо, що однією з умов ефективного функціонування ринкової економіки є дія саме механізму конкуренції. Так, в умовах глобалізації світового економічного середовища розширюється і ринок конкуренції.

Традиційними ознаками конкуренції сучасної ринкової економіки є глобальність та міжнародність, що окреслює її як багатогранну групу, що відтворює процес боротьби між усіма конкуруючими учасниками світового простору. Підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки є однією із основних умов інтеграції України у глобальний економічний простір на умовах рівноправного учасника

⁵ Публікація містить результати досліджень, проведених у рамках НДР «Форсайт-прогнозування стійкості національної економіки: від соціо-еколого-економічних протиріч до конвергентної моделі» (№ 0117U003932)

міждержавних економічних відносин. Окрім цього, зміцнення конкурентоспроможності національної економіки є однією з цілей Сталого розвитку 2030.

Так, результати аналізу ГІК свідчать, що для зміцнення національної конкурентоспроможності необхідним є впровадження відповідних механізмів щодо покращення позицій за наступними індикаторами: слабкі інституції; низька ефективність ринку товарів; проблемний фінансовий ринок.

З метою досягнення вищезазначених цілей було б доцільно дослідити та проаналізувати досвід пострадянських країн, які після приєднання до Євросоюзу почали динамічно розвиватися та вже сьогодні досягли високого рівня конкурентоспроможності. Так, Естонія наразі визнана усією світовою спільнотою як цифрова країна. Після вступу до ЄС у 2004, середньорічні темпи росту естонської економіки почали стрімко зростати, що в першу чергу пояснюється припливом нових іноземних інвестицій. Починаючи з 2008 р. економіці Естонії стали притаманні негативні тенденції, що були пов'язані з світовою фінансовою та економічною кризою. Так, відбулося зниження ВВП (рис. 1) та промислового виробництва, що також вплинуло на позицію Естонії у рейтингу ГІК, у 2006 році Естонія посідала 25 місце [3], а в 2008 втратила 7 позицій – 32 місце [4].

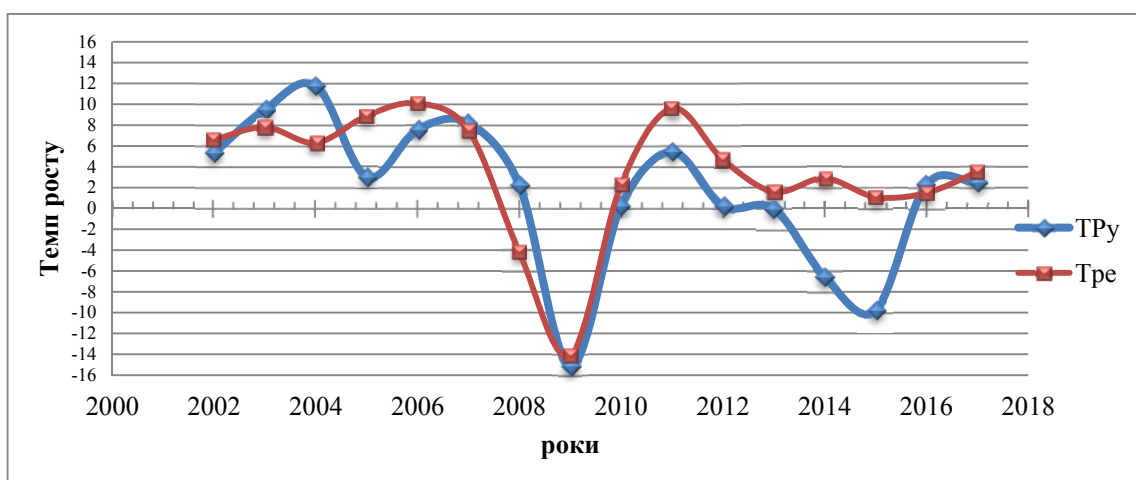

Рис.1. Темпи росту ВВП Естонії та України 2002-2017 рр.*

*Побудовано авторами на основі даних [2]

Такі негативні зміни спровокували уряд Естонії вжити відповідних заходів. Перш за все було проведено дослідження на замовлення Державного фонду розвитку «Конкурентоспроможність Естонії зараз і в майбутньому» групою Тартуського університету. Результати дослідження виявили, що Естонія розвивається по економічному шляху Греції, тобто переваги надавались готельним послугам, торгівлі та малопродуктивному будівництву, а не промисловості, фінансовому посередництву та високопродуктивним комерційним послугам. Отримані результати стали підґрунтям розробки та імплементації відповідних реформ щодо переорієнтації розвитку Естонії.

Так, за офіційними статистичними даними, в період з 3-го кварталу 2009 по 4-й квартал 2010 спостерігалось послідовне зростання ВВП. Реальний експорт в 4-му кварталі 2010 року зріс на 53%. У 2010 році зростання ВВП становило 3,1%. Таким чином, у 2010 році естонська економіка вийшла з кризи [1]. Вступ Естонії до ЄС став головним каталізатором реорганізації економіки, проведення глибоких реформ та економічного зростання.

Слід зазначити, що, не дивлячись на розпочаті євроінтеграційні процеси, вітчизняному економічному розвитку характерний занепад. Так, згідно результатів дослідження за 2009–2017 роки спостерігається погіршення ряду економічних показників: ↓ ВВП, ↓ ВВП на душу населення, ↑ рівня інфляції, ↑ рівня безробіття, тощо. Все це спричинює зниження позицій національної економіки у рейтингу ГІК. З однієї сторони, дана ситуація – це наслідок низького темпу впровадження відповідних реформ, політичної нестабільності, військового конфлікту та ін. З іншої сторони, небажання європейського керівництва починати нову хвилю розширення в Україні, обумовлює хвилю невизначеності для потенційних іноземних інвесторів.

Тож для України було б доцільно перейняти прагматичний і конструктивний підхід дипломатії Естонії до переговорів з Євросоюзом, досвід адаптації законодавства до права ЄС, досвід функціонування інституційних структур співробітництва та внутрішньодержавної координації реалізації євроінтеграційного курсу.

Список літератури

1. Экономический кризис в Эстонии (2008–2010). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.wikiwand.com/ru/Экономический_кризис_в_Эстонии_\(2008—2010\)](http://www.wikiwand.com/ru/Экономический_кризис_в_Эстонии_(2008—2010))
2. The Global Competitiveness Report 2006-2007. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2006-07.pdf
3. The Global Competitiveness Report 2008-2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2008-09.pdf
4. Global Competitiveness Report 2010–2018/ World Economic Forum. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.weforum.org/reports>